

zépén lapis lazuli van Fejérváry czimerével és az 1851—1901. évszámokkal. Az albumhoz remekművet asztal készült, valamint a karnak is pompás, diófából való függő szekrénye van.

Ebben a teremben állt félkörbe a honvédtisztikar, a honvédeztársak és csendőrség tisztikarai, a honvédelmi minisztérium tisztikara teljes díszben, szolgálati jelvényekkel. József királyi herceg állt a kör élén, mellette Gromon államtitkár, a diszkarddal és Algya ezredes, az ötvenéves katonai szolgálatai kereszttecskével. A királyi herceg megjelenésére tüstént belépett Fejérváry Géza báró, lovassági tábornoki uniformisban, mögötte fia, Fejérváry Imre és vejei.

A királyi herceg ekkor ezt a beszédet mondotta:

Nagyméltóságú tábornok, és honvédelmi miniszter urunk! Mint a magyar királyi honvédségben legidősebb bajtársának, nekem jutott az a szerencse, hogy nagyméltóságodat üdvözölhessem, midőn félszázada, hogy ő császári és apostoli királyi felségét és a hazát, mint katonát szolgálja. Büszkén tekinthet vissza nagyméltóságod e hosszú 50 esztendőre, mert mindig, lett legyen az háború, vagy béke idejében, mindig nagy kitüntetéssel szolgált, mindig híven szolgálta felséges urunkat és mindig nagy buzgósággal. Már mint fiatal vezérkari tiszt a szolferinói csataterén a legmagasabb katonai kitüntetést, a Mária Terézia rendet vívta ki magának nagyméltóságod. O felsége bizalma nagyméltóságodat oldala mellé, mint szárnysegéd hitte és e bizodalomnak gyümölcsét a magyar királyi honvédség is élvezi. O cs. és királyi apostoli felsége fenkölt szavakban emlékezik meg mindezekről és kiemeli nagyméltóságodnak hosszú és hű szolgálatait, a mihez kell, hogy üdvözöljük. Nagyméltóságú uram! A midőn a honvédségbe lépett, ez még nagyon gyöngy lábán állott, csak kezdő volt, egészen gyermekkorát élte. Akkor nagyméltóságod mint dandárparancsnok állt a misorainkban, de nemsokára rá ő Felső, megismerve nagyméltóságod tetterejét, fölemelte a minisztériumba, mint államtitkárt és a naptól kezdve a m. kir. honvédség egy új érába lépett. Nem soká tartott azután, hogy ő cs. és apostoli királyi felsége nagyméltóságodat miniszterre emelte és azóta fokról-fokra fejlődött a honvédség és jelenleg harcra képes csapatokat mutat föl. Es ez nagyméltóságodnak érdeme, a ki nem ismert éjjelt-

nappalt, a ki buzgón működött mindig és erélylyel látott utána, mert bizony, mikor átvette, akkor igen gyöngy lábán állottunk és akkor igen kezdetleges volt a honvédség. Engedje meg nagyméltóságod, hogy végül kifejezést adjak azoknak az érzelmeknek, melyek nemcsak a magyar királyi honvédelmi minisztérium, a magyar honvédség és a csendőrség jelenlevő képviselőinek szívében lakoznak, hanem a távollevők nevében is, a kik együtt ünnepelek a mai napon. Nagyméltóságú uram, ennek az érzésnek kifejezést adok abban, hogy mondjuk ki, hogy legbensőbb bizodalommal, a legnagyobb odaadással és szeretettel vagyunk személye iránt és sohasem fogunk megszűnni azok lenni; és az az egyetértés, a mely mindig nagyméltóságod és én között volt, még jobban buzdit, hogy egy szóval azt a mindnyájunk kebeléből fölszálló imát az Istenhez küldjük, hogy tartsa meg nagyméltóságodat jó, erős egészségben és teljes erőben még számos évekig. Isten éltesse Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert! (Hármas éljenzés.)

Mikor a hármas éljenzés elhangzott, Gromon Dezső államtitkár átnyújtotta az Algya ezredestől átvett ötvenéves szolgálatai keresztet és a diszkardot a királyi hercegnek, a ki átadta Fejérváry bárónak, majd odamentek a diszkardványon elhelyezett albumhoz.

— Ez is a mi honvédségünk emléktárgya, — mondotta a királyi herceg.

Fejérváry báró most a királyi herceghez fordult és így szólt:

Császári és királyi felség! Igen tisztelt uraim! Méltóztatásuk kegyesen megengedni fenség, hogy első sorban hálás köszönetet mondjak a felséges urtól már megszokott, de mégis rendkívül leereszkedő kegyéért, hogy a honvédséget, csendőrséget és a minisztériumbeli személyzetet kegyes volt eme, reám nézve jelentőségteljes napon, szárnya alá venni és személyesen ide vezetni. Jelképe ez annak, hogy mindnyájan ő felsége jelszava szerint: »viribus unitis« dolgozunk a trónért és hazáért. A honvédség intézménye katonai tulajdonságokban tündöklő felséges urunk vezetése alatt megismert harmincz év alatt. Ez az intézmény kezdettől fogva jó földbe volt ültetve. Egrészt ő Felső rendkívül kegyes, jósa és gondoskodása, másrészt az országnak mindenkoron tapasztalt áldozatkészsége, valamint a felséges ur kipróbált és áldásos vezetése odaemelte a honvédséget, a hol most van. Hasonlóképpen a csendőrség is színterét van hatva a kötelességérzettel és farszító, nagy, súlyos szolgálatainak pontos teljesítésével az országban tiszteletet és tekintélyt képes kivívni. A minisztériumbeli személyzet is mindig szem-

előtt tartotta a gyorsan és pontosan végzendő ügyek elintézésénél, hogy itt egyes családok, egyes vidékek érdekeiről lévén szó, munkáját mindig méltányosan és lehető gyorsasággal végezze. De ne gondolja senki, hogy ha már bizonyos fokot elértünk, hogy azért most már csendesebben, nyugodtabban lehet dolgoznunk. Ellenkezőleg: minden veszteglés egyúttal visszaesés. Méltóztatásuk hálás köszönetemet fogadni ama gyönyörű emléktárgyakért, a melyeket a felséges ur kegyes volt az urak nevében nekem átadni. Ezeket rendkívül nagy tiszteletben fogom tartani magam is és egész családom is mindvégig. És hogyha — ne adj' Isten! — ő felsége vagy utódai bármikor parancsolnának a magyar nemzettel, a magyar honvédséggel és sikra kell szállanunk az ország biztosságáért, ő Felső dicsőségéért, akkor vagy unokáim, vagy utódaim ezt a díszes kardot Magyarország tiszteletére, ő felsége és a hazának dicsőségére fogja forgatni. Én hálaszavaimat azzal zárom be, hogy az Ur Isten tartsa meg ő felségét, legkegyelmesebb, legfelségesebb urunkat, királyukat sok, de számtalan sok évekig Ausztria-Magyarország, a véderő, valamint a honvédség javára a legjobb erőben és legjobb egészségben, a magas dinasztia öröme és nemzetünk javára. Az Ur Isten éltesse ő felségét! (Háromszoros lelkes éljenzés.) Mindenkinek a szívéből szölok, tudom, a midőn kérem az Ur Istent, hogy József főherceg ő cs. és kir. felségét, kinek bölcs vezetésének, bő tapasztalatának, a mint mondottam, tündöklő katonai tulajdonságainak és polgári erőnyeinek nagyon sokat köszönünk, hasonlóképpen a legjobb erőben tartsa nagyon sokáig, mélyen tisztelt családjával együtt. Az Ur Isten éltesse! (Háromszoros lelkes éljenzés.)

Az éljenzés után József királyi herceg, az egybegyűlteknek tisztelegve, eltávozott a teremből és a palotából. Visszatért saját palotájába, a hova később Fejérváry báró átment parancsör tisztjével és megköszönte a királyi hercegnek, hogy a honvédtisztikar szószólója volt és meleg szavait. A minisztert a téren levő tömeg megéljenzte.

A közös hadsereg tisztelgése

A honvédség után a közös hadsereg küldöttsége következett; Lobkovitz Rezső herceg hadtestparancsnok vezette s tagjai voltak a negyedik hadtest vezérkari tisztjei, parancsnokló tábornokai és ezredesei.

Fejérváry báró mellett álltak, mikor a deputáció előtte megjelent, Gromon államtitkár,

lángolt ezért az emberért, abban a szent pillanatban tehát, midőn ideálját évek múlva ilyen kalandos módon viszontlátta, hirtelen újra lobbot vetett szívében a régi szikra. Feloldotta őt, megbocsájtott neki és kezet adott neki; az oltár előtt. Nemde regényes egy eset a legnagyobb fokban?

— Üssön bele a mennydörgős menkö ebbe a dologba — gondolta magában Gaston csendesen. Már nem lesz más hátra, mint hogy valami ostoba csíny gondoljak ki ennek a különös lelkületű leánynak az észretéítésére, ami a légynek sem fog ártani, engem pedig egy igazi hős színébe kever majd előtte.

A rákövetkező napokban egy cigány kaván vetődött abba a faluba, a hol a Saint-Héremék kastélya volt. Kicsiny, de izmos emberek voltak a sátoraljának férfi népei. Elvéve egy-egy jobb arc is szembe tűnt közöttük, daczára, hogy egyik-másikról lerítt a nyomor, melyet a sok éhezés és nélkülözés okozott. Egy-egy nagy karimájú puha kalapot viseltek ezek a cigányok, mely alatt szén fekete vastag haj hullámzott, mely göndören hullt alá meztelen nyakukra.

Vajjon miből tengette életét ez a kóbor nép? Részt koldulásból, részt meg ama varázsszerek árából, melyet a hiszékeny és babonás paraszt nép nyakába sózott, avagy a szabad ég alatt előadott erőművi mutatványok, cigánykerekek jövedelméből.

Egy napon alkonyat táján Sennepon ur a cigány sátrak felé ballagott. A cigányok egyike, szemmel láthatólag a banda feje, a vendéget megpillantva, sietve eléje ment. Vajjon mit akarhat ez az előkelő ur ezektől a földhözragadt emberektől?

Gaston félre hívta a vajdát és élénk beszédbe eredt vele. A beszélgetés folyamán eleinte nagy csodálkozás, majd meg határtalan öröm volt leolvasható a cigány arczáról. A szegény ördög teli torokból röhögött, sunyi módra hunyorított a szemével és sűrű fejbólintásokkal jelezte, hogy beleegyeznek a vállalatba. Csekélység volt az egész. Egy színeli összeszűkítés és merénylet Saint-Hérem kisaszony egyéni szabadsága ellen. Ennyiből állt az egész tervkövacsolás.

Suzanne kedvelte a sétalovaglást s rendszeren csak napszállta után tért vissza kirándulásból a várkastélyba. A megbeszélte terv szerint a cigányoknak lesbe kellett állni és a fiatal lányt visszatértekor váratlanul megrohanniok. Abban a pillanatban aztán, mikor a veszély tetőpontra hág, Gaston előtér rejtekéből, neki esik az állítólagos rablóhadnak, szétveri, megfutatja őket, Zsuzsikát pedig biztonságba helyezi.

— Ha az én kuzinom még ezek után sem bolondul belém, akkor végleg lemondok minden reményről, gondolá magában Gaston.

Másnap rendes szokása szerint felnyergeltette Zsuzsika háts lovát és beköszölte lová-

val az egész határt. Az idő gyönyörű volt, a leány méla gondolatokba merült és eleresztette a kantárszárát. Almodozásából csak akkor tért magához, mikor a nap a láthatár széle felé közeledett. Feltekintve az égre észrevette, hogy időközben sötét felhők verődtek össze a láthatáron s kitoróben van a zivatar. A lány megsarkantyuzta lovát. Alig, hogy az erdőt maga mögött látta és egy völgyi utra kanyarodott, vad lárma hangzott fel körülötte s egyúttal néhány sötét alak bukkant ki a homályból. Néhány gyanus kinézésű ember megragadta a kantárszárát, a ló két lábra ágaskodott. Zsuzsi halálfélelmében segítségért kiabált és lovagostorával pacskolt a vadul szitkozódó és fenyegető cigány népet. Mikor már a helyzet kezdett veszélyessé válni, váratlanul egy ifjú rontott elő a bokorból fegyverrel a kezében. — »Posztuljatok nyomorultak!« rivalt rá a támadókra és midőn kísérletet tett, hogy a cigányok közé lép, ezek a szélrózsa minden irányában szétfutottak.

— Nem kápráznak a szemeim? Csakugyan ön az Zsuzsika? Szólt meg Gaston, mert ő volt, nem más az életmentő.

— Ah, Gaston — kiáltott fel Zsuzsika megörülve — és egy kiáltás tekintetét vetve rá melegen megrázta unokatestvére kezét.

— Csakugyan én vagyok! Amint látom ép a legjobb időben érkeztem. Közbelépésem nélkül ezek az alávaló zsványok gyalázatosan kifosztották volna.

Fejérvary báró főispán és a parancsörtszt. Lobkovitz herceg meleg hangu beszéddel üdvözölte, melyre a honvédelmi miniszter ezt felelte:

Főmagasságu uram! Tisztelt uraim! Hercegségének az urak nevében rendkívüli melegséggel és ragyogó ékesszólással hozzám intézett szavait mély köszönettel, büszkeséggel és az érzésnek azzal a melegségével fogadom, a mely mindig elragad, ha hadseregről, ha véderőről van szó. Kora fiatalságotól, sőt gyermek éveimtől fogva rajongtam mindenért, a mi katonai. Megemlékeztek az urak az én szerény működésemről is. Ha ő felsége rendkívüli kegyességében lélekemelő kéziratával és e nagy rendjellelméltóztatott kitüntetéssel: én ezt olybá veszem egyfelől, mint buzditást kötelességemnek további hű teljesítésére, másfelől pedig — s erre büszke vagyok — mint annak tanujelét, hogy ő felsége kegyesen meg van elégedve a vezetésem alatt levő intézményekkel és azok szellemével. Eza szellem pedig az én fölfogásom szerint az egész véderőben és mindabban, a mi ahhoz tartozik, csak egy lehet s a véderő csak egy szellemenben, egy irányban működhetik. A honvédség és én magam mindig hálásak vagyunk azért, a mit a hadseregtől tanulunk és azért a támogatásért, a melyben az a honvédséget minden alkalommal, nem egyszer nehéz viszonyok közt is, részesítette. Fogadják uraim hálás köszönetemet, hogy szívesek voltak hozzám fölfáradni. Azzal a kívánsággal fejezem be szavaimat, hogy a Mindenható kísérje áldásával a hadsereg és annak tagjainak minden léptét; azzal a kívánsággal, hogy ha egykoron a felség és a szolgálat parancsolják, honvédség és hadsereg egymás mellett, vállvetve teljesítsék kötelességüket és testvéries barátsággal, hű bajtársiassággal, bármely történetük, együtt küzdjenek az egységes célért, mert szellemenben a két intézmény között különbséget el nem ismernek.

A miniszter azután kezét fogott a küldöttség tagjaival, a kiket Lobkovitz herceg mutatott be és mindegyikkel beszélgetett.

A közös hadsereg egy ezrede, a szegedi Fejérvary-ezred, melynek a miniszter a tulajdonosa, külön tisztelgett. Weber ezredes vezette a küldöttséget, melynek tagjai voltak: Messinger őrnagy, Vajda százados, Strasser főhadnagy és Hoffer hadnagy. A deputáció emlékalbumot hozott, az ezred tisztikarának arcképsorozatával és az album remekművű kis vasállványon volt elhelyezve. Fejérvary báró meleg szavakkal köszönte meg a megemlékezést.

Zsuzsi kisasszony csak lassankint tudott az ijedségtől magához térni, lecsendesedni.

A kastélyba érkezve a legédesebb gondolatok és ábrándokba ringatózott Gaston lelke. Felkelőben volt már a nap, mely meghozza neki a rég óhajtott diadalt. Az eset után ugy kellett neki feltűnnie Zsuzsika előtt, mint egy bátor hősnak, a kit ez nem csak csodálni, de szeretni is fog.

Nehogy Sennepontnét felizgassák, összebészelték a fiatalok, hogy Zsuzsika kalandjáról neki nem is szólnak.

Másnap reggel nem kis bámulatára jelentik Gaston urnak, hogy Zsuzsika újra kilovagolt.

— Ugy látszik, a tegnapi kaland nem valami nagyon ijesztette meg őt — elmélkedett Gaston urfi. A lovaglásából visszaérkező leányt eme szavakkal fogadta:

— Szabad kérdeznem merre járt ilyen korban.

Zsuzsika a fiatal rokon karjaiba fogózva ugrott le a nyeregből.

— Istenem, milyen boldogtalan vagyok! — szólalt meg a leány.

— Tán bizony megint szerencsétlenség érte? Szóljon kérem.

— Hallgasson ide. Tudja, hogy Ön előtt semmi titkolni valóm sincs. Képzelve csak, elvesztettem a szívemet: szerelmem lettem az egyik cigányba, a ki megtámadt. Egész éjszaka nem tudtam lecsukni a szememet, mert

Tisztelegtek még a képviselőház elnöksége, a véderő-bizottság, a főváros, valamint vidéki küldöttségek: Baranyamegye, Temesvár, Pécs és Szatmár küldöttsége.

A 48-as honvédek.

A következő küldöttség az 1848—49-es honvéd-menedékház felügyelő-bizottságáé volt. Ezt Csatóry Lajos miniszteri tanácsos vezette, kinek üdvözölő beszédére Fejérvary Géza báró így válaszolt:

Igen tisztelt Uraim! Igen nagyra veszem és szívem mélyéből köszönöm szíves megemlékezéseiteket, kegyes jókívánataikat, a melyekkel e reám nézve bizony jelentőségteljes napon elhalmaztak. S a mi az agg harczosokat illeti, tudják az urak, hogy azok után a sajnálatos félreértések után is, a melyekre a fejedelmi nagylelkűség ráborította a feledés leplét, minden becsületes magyar embernek — többet mondok: minden becsületes embernek — részvétellel kell viseltetnie az agg harczosok iránt, (Tetszés) gondoskodni azokról, a mennyire csak lehet, a mennyire az ország viszonyai csak megengedik: ezt kötelességünknek tartom. Meg lehetnek győződve az urak, hogy a hol csak lehetséges, bármely elfogadható javaslatuknak érvényesülésére szívesen segédkezet nyújtok: hiszen valóban hazafias kegyelet dolga, hogy e szegény öregek érdekében, a kik távol családjuktól, távol otthonuktól, aggságuk napjait itt töltik a menedékházban, minden megtörténjék, ami csak lehetséges. Az Uristen önöket éltesse! (Lelkes éljenzés).

Azután a honvéd-menedékház hat agg honvédből álló küldöttsége tisztelgett az ünnepeknél, a kihez a küldöttség vezetője, Szentimrey honvéd-menedékházi parancsnok intézett üdvözölő beszédet.

Est a honvédelmi miniszternél.

Fejérvary Géza báró este kilenczefél órakor a nála megjelent küldöttségek tiszteletére fényes férfi-estét adott, a honvédelmi minisztérium díszemeleti termeiben. Nagy és előkelő közönség hullámozott a délszaki növényekkel gazdagon díszített előcsarnokon át a honvédelmi minisztérium palotájának nagy terme felé, a mely 12 melléktermével együtt alig volt képes befogadni a közönséget. Az estén megjelent József királyi herceg is. Ott voltak még közéletünk előkelőségei, miniszterek, államtitkárok, képviselők, a tábornoki kar, a honvéd

mindig csak ez a kaland járt az eszembe s e közben mindig csak az egyik cigánynak az arca merült fel előttem. Olyan szép, a milyen bátor arca volt ennek az embernek; épen olyan volt mint az az eszményi hős, a kit képzeletem kiszinezett. Daczára rossz ruháinak, volt valami lovagias ennek az embernek a viselkedésében. Olyan furcsán nézett rám a szemével, mintha bocsánatot akarna kérni tőlem, miért nyugalmamat megzavarta.

— Na-na! Csak nem olyan tüzesen! — Szólt Gaston bosszusan.

— Hiába, ez már úgy van, kedves rokon. Bármily csodálatosan hangzik is önnek ez a beszéd.

— Örültség kuzinkám! Kész örültség!

— Nem volt nyugodalmam, mig viszont nem láttam őt. Így történt aztán, hogy ma reggel kilovagoltam a cigánysereg táborába, a hol az én hősmre is hamarosan rátáltam.

— S aztán? Micsoda mondani valója volt kegyednek?

— Semmi, csak ezeket a virágokat adta ide.

Ezzel pár szál tavaszi virágot huzott elő a leány öve melől és unokatestvérenek nyújtotta.

— Igazi idyll! Valóságos pásztor történet! — Jegyezte meg Gaston gunyolódva. — De talán csak tréfát üz velem?

csapatok és hatóságok képviselői és a tisztelgésre megjelent küldöttségek tagjai. Fejérvary Géza báró magyar vendégszeretettel látta el a házigazda tisztét, a miben fia, Fejérvary Imre báró, Baranya vármegye főispánja és vejei, Burian követ, Gerliczy báró és Korniss gróf segédkeztek neki. A legkisebb részletre is kiterjedt a szorgos házigazda figyelme. Gondja volt arra is, hogy az a hat rokkant honvéd is, a kik Szentimrey Kálmánnal, a honvéd-menedékház parancsnokával együtt élő szóval is ismételt meghívására megjelentek, szintén jól érezze magát.

A német vámtarifák.

A müncheni »Allg. Ztg.« jelenti, hogy a birodalmi gyűlést az ősszel a szokottnál korábban fogják egybehozni. A birodalmi kormány azonnal elő fogja terjeszteni a vámtarifa-javaslatot és indítványozni fogja, hogy ennek letárgyalásáig más törvényhozási munkálatok szüneteljenek, hogy így a birodalmi gyűlés egész figyelmét e fontos tárgy felé fordíthassa.

Apponyinak — ellenjelölt.

Aki csak közel jár a jászszághoz szinte megüti az orrát a jászberényi állapotok szaga. Ismeretes dolog, hogy mennyi párbaj és nyilvános verekedésnek lett szülő oka a Török-féle polgármester választás és az ezt követő épen nem szelid nyomással eszközölt restauráció. Az is tudvalevő dolog, hogy Török egyszerűen Bánffy kreatura, kinek összes képessége abban nyilvánult, hogy nem tartotta magát képtelennek semmire, amire Bánffy utasította. Ő mellette volt főispán Almássy Géza gróf. Az új éra kezdetén Almássy is Török is távoztak s velük a felbugyant elemek. Persze nehéz visszatérni a föld gyermekeinek a porba, melyből vétetett. Eme jámborok tehát össze tették az eszüket és most Almássyt léptetik fel Apponyi ellenjelöltjeként. Olvasnak ezek az urak lapokat? Tudják ki az az Apponyi?

A jászberényi esetnek, az általános tünetektől eltekintve, még igen sajátos jellege is van. Tudjuk ugyanis, hogy gróf Apponyi Al-

— Egész komolyan beszélek — szólt a leány határozott hangon s mérgesen dobantva a lábával. Senki másé nem leszek, tudja meg — csak az övé!

— No de gondolkozzék csak egy kicsit a dolog felett! Hisz ez kész lehetetlenség.

— No hát, ha azé nem leszek, akié akkor, akkor nem megyek férjhez soha ebben az életben!

Gaston lemondott a további küzdelemről. Belátta, hogy meghaladja az erejét. Végleg letett a reményről, hogy a leányt valaha jobb utra vezethesse.

Harmad nap szépen visszatért Párisba.

* * *

Ha levelet irsz Gastonnak — szólt egy napon Saint-Hérem kisasszony nagynénjéhez — ne felejtőd ki belőle ama tanácsomat, melyet neki küldök, hogy »az urfi jövőben gondosabban válaszsza meg a maga czinkosait. Én elejétől kezdve gyanakodtam, a hogy az a kalandom esett, a cigányok pedig, a kiket kikémleltem és vallatóra fogtam, egyáltalán nem mutatkoztak olyanoknak, a kik agyon tudnának hallgatni valamit. Három husz frankos volt az ára, a miért lesbe álltak és engem megrohantak, viszont négy husz frankos pénzért minden teketória nélkül elárulták, hogy ki volt az az uri ember, aki velük ezt a komédiát rendeztette«.

bert igen érzékeny és igen nehezen szánja el magát cselekvésre. Nagyon könnyen megeshetik, hogy gróf Apponyi zokon veszi a Jászberényi mozgalmat, de ha ez nem is volna rá hatással, az mégis csak bizonyos, hogy arra az esetre, ha Jászberényben megbuknék, a mi utóvégre nem lehetetlen, okvetlen visszavonulna a politikai életből és többé seholy vállalna mandátumot.

Ez pedig igen nagy baj volna.

A hármasszövetség.

Az olasz lapok olvasásából azt az impressziót nyeri az ember, mintha az egész olasz sajtó formális megbízást kapott volna az osztrák-magyar monarchia külpolitikájának folytonos támadására. Eltekintve a kormánypárti lapoktól, melyek előljárnak a támadásban, a »Capitan Fracassa«, Zanardelli miniszterelnök lapja és az »Albas« Prinelli külügyminiszter félhivatalosa a legirányzatosabb híreket közlik Ausztria-Magyarországnak Albániában és a többi Balkán államokban követett politikájáról. Valóságos sajtócampagneval állunk szemben, mely sokkal erősebb mint annak idején a franciaellenes sajtóhadjárat volt, mely tudvalevőleg a kereskedelmi viszony megszakításával végződött a két ország között. Nagyon jellemző az olasz félhivatalosoknak a hármasszövetség megújítására vonatkozó legújabb közleménye, mely szerint Olaszország ép oly erélyesen fogja követelni a szerződések megváltoztatását, mint az egyensulynak az Adria tengerben való fenntartását. A kommüniké hozzáteszi, hogy az új szövetségi szerződésben a Balkán-kérdést az eddiginél sokkal világosabban kell majd kifejteni. Természetesen az Olaszország által követelt változások Ausztria-Magyarország érdekeivel teljesen ellenkeznek. Ezalatt az olaszországi albán komité folytatja a campagnet az olasz sajtóban Albánia függetlensége érdekében, melyet intervenciója által akar elérni.

Spanyol radikálisok.

A madridi Correspondencia az utóbbi napokban rendszeresen közöl olyan híreket, a melyek állandóan izgatottságban tartják a spanyol népet. A hírek körülbelül a következőket tartalmazzák: Polavieja tábornok bizalmas jellegű emlékiratot nyújtott át a kormánynak, a melyben leírja Spanyolország exponált helyzetét és figyelmezteti a kormányt, hogy mindenáron helyezze Spanyolországot védelmi állapotba. Anglia sürgősen megerősíti Gibraltárt és az erődítést kiterjeszti az eddig védetlen marokkói oldalra, a melylyel tudvalevőleg szemben vannak a Spanyolország tulajdonában levő hatalmas presediók (erődök). Angol ügynökök lepték el az országot, a kik izgatták a népet, csak-hogy fokozzák a belső zavarokat és ezáltal gyengítsék az ország ellentálló képességét. Tervbe volt véve Angliának Franciaországgal való szövetsége, a melynek az lett volna a célja, hogy Spanyolországot fölösszák maguk közt. A terv azonban Delcassé ellenállásán megihusult. Cataloniában és a Balcári szigeten egyre terjed a francia propaganda és a nyomorgó nép hangosan követeli a tartományoknak Franciaországhoz való csatolását. Ezeket a nyári szenzációkat a külföldön seholy veszik komolyan, Spanyolországban mégis izgatottságot keltettek.

Oroszország keze a Balkánon.

A »Novoszi« című szófiai lap most érkezett száma vezércikkben foglalkozik a Bulgáriában mindinkább erősödő oroszellenes mozgalmal, a melyet az Oroszország részéről nyújtott kölcsön és az orosz flottalátogatás sem volt képes csillapítani. Ugyancsak ez a

lap azt írja, hogy a Karavelov miniszterium a bukás szélén áll és hogy az egész ellenzéki sajtó elkéseredett hajszát folytat Oroszország ellen, mert szerintük Bulgária elvesztette önállóságát és valóságos orosz tartomány lett belőle. A Novoszi óva inti Bulgáriát az oroszellenes agitációtól, mert akkor, ugymond, Oroszország nem állhat jót Bulgária békéjéről. Karavelov helyzetét az ország pénzügyi helyzete tette tarthatatlanná. Karavelov nemrég Párisban járt egy nagyobb kölcsön felvétele végett a melynek fedezésére a dohány monopóliumot akarta lekötöni. Egy bankcsoport hajlandó is lett volna száz millió frank kölcsönt adni ennek ellenében, de a bolgár pénzügyminiszter azt táviratozta a miniszterelnöknek, hogy legalább 125 millió frankra van szükség. Minthogy azonban a bankok a dohány monopóliumot erre nem találták kellő fedezetnek, megtagadták a kölcsönt és Karavelov üres kézzel tért vissza Párisból.

UJDONSÁGOK.

Rablótámadás Püspök-Ladányban.

— Saját tudósítónktól. —

Egy rablótámadás tartja most izgalomban Püspök-Ladány közönségét, melyet nemrég az ottani állomás főpinczére ellen követett el valaki.

Szerdáról csütörtökre virradó éjjel történt a merénylet. Az éjfél órákban hosszabb ideig nincs Püspök-Ladány állomásán nagyobb forgalom s ezért csak egy két vendég szokott időzni az étteremben, a pinczerek maguk pedig meg próbálnak félig aludni, félig ébren lenni. A mondott éjjel is csaknem egyedül volt a vendéglő főpinczére az étteremben, mikor egy ismeretlen, félig urias kinézésű ember lépett be és sört rendelt.

A mint fizetésre került a sor, az idegen egyszerre föluggott, torkon ragadta a főpinczért s fojtogatni kezdte. A zajra, kiabálásra felriadtak az álmos pinczerek, de egyik sem mert a megtámadottnak segítségére sietni.

Végre is a véletlen segített. Dulakodás közben a támadó megbotlott s a főpinczért félig elbocsátotta. Ez sem volt rest, a zsebében levő revolvért előrántotta s a merénylő felé sújtott vele. Az ütés súlyos volt, úgy hogy a támadó kénytelen volt áldozatát elbocsátani. A főpinczér most már ártalmatlanná akarta tenni támadóját s többször rálőtt, de mindannyiszor célzott tévesztett s a merénylőnek sikerült elmenekülnie.

A püspök-ladányi rendőrség megindította a nyomozást, de egyelőre nem a legbülcsebb irányban. Előtte való nap u. i. a főpinczér elbocsátott egy nagyváradi származású pinczért s az ottani rendőrség ezt fogta gyanuba. Meg is kereste a nagyváradi rendőrséget, hallgassa ki az illetőt. Rendőrségünk meg is idézte a gyanuba fogott pinczért, de az bebizonyította ártatlanságát s alibijét teljesen igazolta.

Most hát a püspök-ladányi szemfüles rendőrség kénytelen a dolog nehezebb végét megfogni s az ismeretlen tettet csakugyan az ismeretlenek, nem pedig az ismerősök közt keresni.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A király születésnapja. Magyarország állott jó koronás királya holnap, vasárnap ünnepi születése napját. Az ünnep alkalmából a templomokban hálaadó istenitiszteletek lesznek. A l. sz. székesegyházban tartandó ünnepélyes Te Deumon és szent misén a következő egyházi zenedarabokat adja elő a műkedvelők és a katonai zenekar tagjaival megerősített ének- és zenekar:

Dr. Szemethy: Ecce Sacerdos.

Max. Filke: Ünnepi mise (D.)

Dr. Szemethy: Iustus ut palma.

Cherubini: O salutaris hostia.

Dr. Szemethy: Király himnus.

* Dr. Hoványi Ferencz állapota. Mint örömmel értesülünk, dr. Hoványi Ferencz kiérdemült városi főorvos teljesen jobban van, állapota nem ad okot aggodalomra és öcsöce Hoványi Géza tegnap haza hozta Visegrádról. Szívvel örvendünk.

* Tanári kinevezés. Király ő Felsége dr. Schwarcz Gusztávot, a budapesti tud. egyetemen a római jog nyilvános rendes tanárát, ugyanazon egyetemen, a szabályszerű illetményekkel, a kereskedelmi és váltófog nyilvános, rendes tanárává kinevezte és őt egyuttal a római jog további előadására feljogosította.

* Visszaélések a vámoknál. Már megemlékeztünk arról, hogy Nagyvárad városánál a város kárára visszaéléseket követtek el a vámjegyekkel s ebből folyólag Rimler Károly helyettes polgármester Beczkay Arthur vámfelügyelőt és Horváth János vámmellenőrt felfüggesztette, Papp Sándor lóvásártéri felügyelőt pedig állásától elmozdította. A vizsgálattal a polgármester helyettes Komlóssy József gazd. tanácsnokot bizta meg, aki azonban jelenleg szabadságon van. Ma, szombaton érkezik haza s elfoglalván hivatalát, azonnal átveszi a polgármester-helyettesről a visszaélésre vonatkozó összes iratokat s megkezdi a vizsgálatot. Mivel az egész vámkezelésre kiakarják ezuttal terjeszteni a vizsgálatot, igen sok embert hallgatnak ki. A vámházaknál és a részes vámosoknál már tegnap megtartotta az első leszámolást a felügyelői teendőikkel megbízott Klemensz Péter számtiszt s a befolyt pénzt ma szállítja be a városi pénztárba. A helypénzszedőkkel csak ma, szombaton fognak leszámolni s a jegyeket tőlük átvenni, mert tegnap még dolguk volt a vásárban. — Avámjegyeket is átszámolták a vámsorompóknál, a részes vámosoknál és az állatvásárban. Apróbb hibákat találtak; a lóvásártérnél pedig olyan dolgot konstatált a főszámvevői hivatal közege, amelyből szintén további vizsgálatot indítanak. A szakemberek akként nyilatkoznak, hogy a vámkezelést hevesebb alapra kell fektetni s a legsürgősebb teendő az, hogy egy jobban díjazott ellenőrt okvetlen alkalmazni kell. Nagy hiba volt, hogy a Makkay Sándor volt ellenőr jelentését nem vették komolyan s ad acta tették, pedig az számokra hivatkozva mutat ki olyan visszaéléseket, mint a mostaniak. A visszaélések ügyét hir szerint a jövő havi városi közgyűlésen felszínre hozzák.

* Waldstätten tábornagyszernagy jubileuma. Waldstätten csapattfőfelügyelő volt temesvári hadtestparancsnok, ötven éves katonai szolgálati jubileuma alkalmából királyi kéziratot és ő Felségének sajátkezű aláírásával ellátott arcképét, továbbá az ötven éves katonai szolgálattal jutalmazására való arany érdemjelet kapta. A német császártól, majdnem valamennyi főhercegtől, a hadügyminisztertől és sok katonai előkelőségtől üdvözlő táviratokat kapott az ünnepelt. Lipót Ferdinánd főherceg maga vezette Waldstätten elé a nevével viselő ezred küldöttségét.

* **Nagy boldogasszony napján**, a katolikus Magyarország e nagy ünnepén a nagyváradi I. sz. székesegyházban nagy egyházi pompával, a hívek sokaságának jelenlétében ment végbe az ünnepélyes istentisztelet. Az ünnepélyes szent misét a megfelelő díszben dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok celebrálta, a káptalan több tagjának s a központi papságnak segítségével. A szent mise végzetével a bibornok az apostoli áldást osztotta ki. *Fetsner* Antal apát-kanonok nagyszabásu, magasanszárnyaló ünnepi beszédet mondott, amelynek különösen a hazaszeretetet érintő részei igen megkapók voltak.

* **Uj sebész.** Dr. *Rácz* Miksa központi segédorvost a *kolozsvári* egyetem sebészeti klinikájára műtő-növendékül választotta meg az ottani egyetemi tanács. Dr. *Rácz* szeptember 1-én foglalja el helyét.

* **Esküvő.** Ma délelőtt 9 órakor vezetni oltárhoz a premonstreiek templomában dr. *Imriék* Gusztav, a nagyváradi ügyvédi kar közkedveltségű fiatal tagja *Tóth* Margitot, *Tóth* Márton városi ügyész bájos és nagyműveltségű leányát.

* **Az Arpád-hadihajó vízrebocsátása.** A tengerészeti parancsnokság most küldte széljel a legújabb hadihajónak, az *Arpád*-nak vízrebocsátására vonatkozó meghívókat. A vízrebocsátás József Agostkir. herceg és annak neje Augustia kir. hercegnő jelenlétében, szeptember 11-én, délelőtt 9 órakor lesz a Stabilitimo Tekniko hajógyárban. Az *Arpád* egyike a legnagyobb és legerősebb hadihajóinknak, a mai hajóépítés legújabb elvei szerint épült és majdnem teljesen belföldi anyagból készült, vas- és aczélrészei legnagyobb részben a diósgyőri állami aczélgyárból kerültek ki. A hajó hossza 107.60, szélessége pedig 19.80 méter. A páncéltoronyokban van három Krupp-féle gyorstűzelő ágyú, az egyik kettős toronyban van két ágyú, az egyes toronyban egy ágyú. Van azonkívül rajta tizenkét 15 cm. gyorstűzelő Scoda-féle ágyú, melyek közül mindegyikkel percenkint 8 lövést lehet tenni. Van rajta azonkívül még két 7 cm. ólombronz ágyú, 22 gyorstűzelő és 4 golyószóró. A hajó villamos berendezéssel van ellátva.

* **I. Vilmos császár képmása.** Berlinben a napokban halt meg, magas korban egy *Raschke* nevű gránátos katona, a ki hosszú időn át a berlini királyi kastély kapusa volt. Feltűnően hasonlított I. Vilmos császárhoz és ha az utcán egyenruhájában megjelent, sokan összetévesztették a császárral. A berlini népközlött annak idején az a legenda volt elterjedve, hogy *Bismarck*, hogy továbbra is gyakorolhassa a hatalmat, *Raschke*t figuráztatja a császár helyett, a ki a néphit szerint már régen meghalt.

* **Más hazát keresett.** Özv. *Bossányi* Antalné brünni lakos magyar állampolgárnőt, saját kérelmére a belügyminiszter a magyar állampolgárok kötelékéből törölte. Az osztrák állam kötelékébe lépett át.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alólirottak mély fájdalommal tudják a legjobb hitves, anya, leány, testvér, sógoron és rokon *Varga* Miklósné szül. *Morschl* Jankának folyó hó 16-án d. u. 4 órakor elte 25-ik évében történt elhunytát. A megboldogult halotti földi maradványa folyó hó 17-én d. u. fél 4 órakor fog Nagy-Teleky-utca 516-ik szám alatt lévő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi központi sírkertben örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1901. augusztus hó 15-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Varga* Miklós férje. Ifj. *Varga* Miklós fia. Özv. *Morschl* Józsefné anyja. Özv. *Varga* Vendelné anyósa. *Morschl* Marika, *Morschl* Borbála, *Morschl* Francziska férj. *Bánfi* Béláné nővérei. *Varga* Ambrus és neje szül. *Tóth* Irma, *Varga* Gusztáv és neje, *Bánfi* Béla sógorai és sógoróni.

* **A főispán és polgármester itthon.** *Beöthy* László főispán ma, szombaton Élesdről Nagyváradra érkezik. — Dr. *Bulyovszky* József polgármester Biharfüredről augusztus hó 22-én, csütörtökön hazaérkezik s átveszi a város ügyeinek vezetését.

* **Gyufaoldal.** A Nagymagyar-utca 325. szám alatt lakó *Földes* Jakabné csütörtökön délelőtt 9 órakor gyufaoldatot ivott. Súlyosan sérült állapotban vitték a kórházba. Elétehez kevés a remény.

* **A városháza terve.** Nagyvárad város új városháza terve már régebben fenn vannak jóváhagyás végett a belügyminiszternél. Ezelőtt pár hónappal azt kívánta a miniszter, hogy a tervezett városháza mögött, Nagy-Körözs- és Nagy-Teleky-utcák között egy összekötő utcát nyissanak. A város törvényhatósága azonban kérte, hogy ettől a kívánságtól álljon el a miniszter. A felterjesztésre megérkezett a válasz, most már nem kívánja új utca nyitását a miniszter, hanem jóváhagyva leküldte a terveket. Csúpan a tűzörségül szolgáló torony tervét rendelt el némi csekély változtatást. A költségvetésben azonban nem tudtak a miniszteriumban eligazodni s ezért annak világosabb átdolgozását rendeli el. Ezen hamar tulesnek s hozzá foghatnak a városháza építéséhez, ha lesz rá pénz!

* **Reaumur helyett Celsius.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben rámutat, hogy milyen kellemtelenségek származnak abból, hogy nálunk egyik helyen Reaumur, más helyen pedig Celsius rendszerű hőmérőt használnak. Az orvosok általában a tizedes rendszerű Celsiusot használják. Felhívja a hatóságokat, hogy hassanak oda, miszerint a jövőben a kórházak, fürdők, szanatóriumokban az új hőmérők beszerzésénél csak a Celsius rendszerűt vegyék igénybe.

* **Felbontott jeligés levelek.** Csunya botrányról ad hírt egy fővárosi lap, amely igaz, alkalmas, hogy a legnagyobb felháborodást keltse. Arról van szó, hogy a *brassói szása evangélikus presbiterium*, a mely a Brassóban építendő iskolák terveinek elkészítésére pályadíjat tűzött ki, a pályázók jeligés leveleit felbontotta, hogy a három pályadíjat valahogyan magyar pályázó ne kaphassa meg. Így történt, hogy a pályázatokat három osztrák pályázó nyerte el. A jeligés levelek felbontását az a körülmény árulja el, hogy a pályázók terveiket nevékre és pontos címükre kapták vissza, ami csakis a jeligés levélből volt meg tudható.

* **Csehország sörtermelése.** Az 1899 — 1900-iki campagne alatt Csehországban 649 sörfőzde állott üzemben, melyek összesen: 9.238.000 hektoliter sört termeltek. Egy-egy főzde átlag 14.234 hektoliter és egy-egy lakóra 145 liter sör esik. A legnagyobb produktiót a pilseni polgári sörfőzde mutatja fel, mely 666.323 hektoliter sört gyártott. Utána következik a smichov-gyár 481.000 és a pilseni részvényfőzde 268.300 hektoliterrel.

* **Katonák az aratáson.** Többször hangoztatták a gazdasági egyesületek annak szükségességét, hogy azok a katonák, akik azt kérik, az aratás idejére szabadságoltassanak. *Báró* Fejérváry Géza honvédelmi miniszter egyetértve a közös hadügyminiszterrel, elrendelte, hogy a jövő évtől kezdve az aratási idő alkalmával augusztus hó 1-étől bezárólag 15-ig azok a katonák, akik szabadságért jelentkeznek, szabadságoltassanak. A miniszter rendeletében kimerítő utasítást ad a szabadságoltasoknál követendő eljárásra nézve. A visszaélések megállítására céljából a szabadságolt katonáknak hatóságilag kell bizonyítani, hogy szabadságidejüket az aratásnál töltötték.

* **A Gara-kápolna felszentelése a Mátyás-templomban.** *Vaszary* Kolos bibornok hercegprimás augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján szentelte föl az ujonnan épült Gara-kápolnát, illetőleg annak az oltárát, mely egyik része a budavári koronázó Mátyás-templomnak. E kápolnát 1450-ben a Gara-család temetkezési helyül építtette. Az Országos Levéltárban most is őrzik azt a levelet, melyet Gara Nándor 1450-ben állított ki s melyben felsorolja az alapítványi tőkét és a kápolna fenntartása érdekében szükséges intézkedéseket. A török hódoltság idejében a kápolna romba dőlt s csak ujabban, a Mátyás-templom újjáépítése alkalmával találták föl alapfalait. A kápolnát eredeti alakjában állították helyre és a koronázó templom védőszentjének ünnepén, Nagyboldogasszony napján szentelték föl.

* **Rudyard Kipling és a délafrikai háború.** *Rudyard* Kipling, az ismeretes angol költő, a ki a háború elején lángoló szavakkal propagálta az imperializmust az angolok között, most a *Times*-ban egy újabb költeményét teszi közzé. Ebben a költő a többi közt ezt mondja: Mint üzletemberek ismerjük be, hogy a délafrikai háború erős lecke reánk, mely szent érzelmeinket mind légből röpitette. Nagyon sok hibát követtünk el és négy millárdot kellett költenünk azért, hogy meggyőződjünk arról, hogy a lovak gyorsabban járnak az embereknel és hogy kétszer kettő négy, vagyis, hogy a lónak négy lába és az embernek csak két lába van.

* **A csizmadia iparosok elégedetlensége.** A kereskedelemügyi miniszter most bőkezűen osztogatja államköltségen az egyes iparágak fejlesztésére szolgáló gépeket és drágább, nehezebben beszerezhető szerszámokat. Nemrég ifj. *Cser* János és *Orbán* Ferencz nagyváradi csizmadia iparosok részére 630 korona értékű csizmavarró gépeket engedélyezett az állampénztár terhére, de kikötötte, hogy a gépeknek 3 évig teljesen üzemben kell lenni, továbbá az első két évben hetenként két-két szegény iparos részére 2—2 pár csizmát kötelesek megvarrni a gépeken. A miniszter ezen intézkedését helytelennek találta a nagyváradi csizmadia iparosok egy része s azt hangoztatták, hogy inkább két szegény iparosnak juttatta volna az állam a gépeket, akiknek megélhetése lett volna ezáltal biztosítva. *Bertsey* György ellen agítáltak különösen, akinek tulajdonították, hogy két gazdag iparos kapta a gépeket. A cipész és csizmadia ipari szakosztály ülést is tartott *Gerő* Armin r. főkapitány elnöklése alatt, amelyben elhatározták, miszerint felkérlik a minisztert, hogy a két gépet vegye vissza a két leggazdagabb iparostól s a testületnek adja. Azt hisszük, hogy a miniszter úgy fog dönteni, hogy senki nem kapja majd a két gépet, mert azt csak olyan kézbe adja, ahol általa az ipar fejlesztése elérhető. Különben hír szerint ifj. *Cser* János már le is mondott a gépekről, mert az állam csak tisztán a gépek árát fizeti, míg a tetemes vám, szállítási és felállítási költség az illetőket terheli.

* **Hamis bankók a fővárosban.** Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy a VII. kerületi adópénztáros észrevette, a mint egy kerületbeli házi ur az adóját hamis tízes bankóval akarta megfizetni. Az előjáróság a hamis pénzt rögtön elkobozta és áttette a rendőrséghez, a hol azóta erélyesen kutatták, hogy honnan került a hamis bankó a házi urhoz. De a vizsgálat még semmi pozitív eredménnyel sem járt és máris újabb hamis bankók jutottak a rendőrség kezébe. Szerdán délelőtt valaki ismét a hetedik kerületi adóhivatal pénztáránál két hamis tízforintos bankóval fizetett. A szemes pénztáros azonban idejekorán fölismerete ezeket a hamis pézazeket is és a felet,

a ki közben már eltávozott, visszahívták. Jegyzőkönyvet vettek fel vele és kiderítették, hogy a fél a hamis tizeseket egy vidéki faipari társaság budapesti pénztáránál kapta. Ezen a nyomon indul most a rendőrség és azt hiszi, hogy a hamisítók valahol Máramaros megyében dolgoznak. Azt máris megállapították, hogy mind a három hamis tízforintos egy műhelyből került ki és igen kitűnő hamisítvány. A magyar oldala hajszálnyira összevág a jó tízeseikkel, csak a német oldala sötétebb valamivel az igazi tizesnél.

* **A nagyikindai affér.** Nagyikindáról táviratozzák: A *braganzai herceg* több tiszt és pedig Seyfried, Chotek és Haller grófok kíséretében Arad felől automobilon Sodrara tartott, miközben késő este lett. A társaság nem akart tovább menni és elhatározta, hogy Nagy-Kikindán tölti az éjszakát. A herceg és társasága Nagy-Kikindán kávéházba ment, a honnan a herceg csakhamar visszavonult szobájába. Később az egyik tiszt oda ment a Bogdan Zsivó polgármester társaságában ülő Hoffmann községit tanítóhoz és figyelmeztette, hogy a fixirozást, melyet már hosszabb idő óta folytat, hagyja abba. Hoffmann mentegette magát, hogy ő rövidlátó. Ebből heves szóváltás keletkezett, a mely hova-tovább tettlegessegre fajult, a melynek során az egyik tiszt Hoffmann tanítót a kezén megsebesítette. A kínos jelenetnek a rendőrség beavatkozása vetett véget. A tisztek ma reggel vonaton utaztak tovább, mivel az automobil elromlott.

* **Mérgező automata.** Külföldi lapok gyakran foglalkoznak a bedobott pénz elleaében cukrot, illatszereket és egyéb használatosságokat osztó automaták intézményeivel. A pedagógusok rég tisztába jöttek vele, hogy az ilyen automata gépek különösen a gyermekeket nyálánkságra, oktan kiadásra és vétkes pénzszerzésre csábítják, de különben sem tekinthetők hasznos és szükséges tárgyaknak. Egy vidéki lap most már az automatagép közegészségellenes voltáról világosít fel, mert szinté a vasuti automaták cukorkái mérgezett anyagokat tartalmaznak, a melyek megtámadják az egészséget annak, akinek kedveskedni akarunk. Bizonyítják ezt az alábbi sorok, a melyet e lap előkelő férfi kezeiből vett:

Vöm tegnap a kocsárdi állomáson automata cukorkát veti s itthon a gyermekeknek adott belőle. Ejjel háromszor s még most is időnkint hányok. Jó lenne a hatóságok figyelmeztetést reá felhívni s megvizsgáltatni. Nálunk még van belőle.

Figyelmeztetjük az államvasutak igazgatóságát e sorokra s a szigorú vizsgálat elrendelését kérjük. Stollwerk különben forrásunk szerint, külföldi gyárban készült automatákkal butorozta be a máv. állomásait. A kereskedések számára készített cukordobozokon német szót használ, melyért magyar pénzt visz külföldre. Ez a czég pénzünket is elveszi, a magyar nyelvnek ellensége, egészségünket pedig tönkre teszi.

MULATSAG.

Műkedvelői előadás a Zöldfában. Ma, szombaton este 7 órakor fog megtartatni a Zöldfa szálloda disztermében Kürti Margit, a pécsi Nemzeti-színház fiatal hősnője által rendezett, táncszal is egybekötött színelőadás. A program összeállítása nagyon sikerült. Mindenki élvezetes estét szerez önmagának, ha elmegy estére ez igazán kitűnőnek ígérkező előadásra.

Tálalkozni fognak a kedves ismerős s az elmúlt szerdán a Félix-fürdőben is nagy sikert aratott Pényes Mártával; Schwartz Juliska és Kürti Margit program számait emelni fogják az est sikerét.

Előadás után tánc lesz.

Az előadás műsora a következő.

I. Hangverseny.

1. Rhapsodie hongroise No. 13. Liszt Ferencztől. Zongorán előadja: *Schwarz Juliska* k. a.
2. Dialog. Előadja: *Engel Valéria* k. a. és *Rogoz Imre*.
3. A légy. Monolog. Előadja: *Hacker Andor*.
4. Mese egy poétáról. Irta: Sas Ede. Előadja: *Márkus Béla*.

II. Hófuvas.

Irta: Szomaházy István. Rendező: *Kürti Margit* k. a.

Személyek:

Illés Ferencz táviró iiszt — Brand Béla.
Szalay Andor — — — Freifeld Herman.
Entzenhál, kereskedelmi utazó — — — Fischer Ernő.
Terka kisasszony — — — Fülöp Rózsika k. a.
Antal, a táviróhivatal szolgálja Haras: ty Lajos.

III. Hangverseny.

1. Kerem az Istent. Szavalja: *Rogoz I.*
2. Találkán, monolog. Előadja: *Nagy Andor*.
3. Heide. Szavalja: *Deutsch Margit* k. a.
4. Hullámzó Balaton . . . Csárda jelenet. Hegedűn előadja: *Pényes Mártha* k. a. Zongorán kíséri *Schwartz Juliska* k. a.
5. Dalok. Enekl: *Kürti Margit* k. a. Zongorán kíséri: *Schwartz Juliska* k. a.

Helyárak: Tálalászek 2 kor. I. hely: 1 kor 60 fill.
II. hely: 1 kor. 20 fillér. III. hely: 80 fillér.
Allóhely 40 fillér.

Nagyvárad ünnepe. Megmozdult pár nap alatt egész Nagyvárad. Színes ruhába öltözött heroldok, újságcikkok, ezernyi ezer nyomtatott irás mozgatták meg a közönyös publikumot, amelynek az érdeklődését csak nagy dolgok keltik fel. Most a jelen esetben nagy dologról van szó, olyan dologról, amely méltán vált érdekessé: egy népünnepélyről, amelynél nagyobb arányt aligha mutathat fel Magyarország akármelyik városa is. Arról a népünnepélyről szólnak most, amelyiket a nagyvárad polgári lövészegylet illetve annak Rhédey-kerti felügyelősége rendez vasárnap, ő Felsége születése napján a Rhédey-kertben.

Az ünnepély helyén már félig befejezték a szükséges munkákat. Valóságos telep keletkezett a tisztáson, a melyre eddig csak az árkat vetették a környező óriások, látványos és árusító sátrak, tribunák, szerencsébodék nyújtanak festői látványt. Mindezekre szükség van, mert amilyen nagyarányu a készülődés, époly nagyarányu lesz az ünnepély látogatottsága is. Mert az ünnepélyen mindenki talál szórakozást.

Minden elképzelhető szórakozásról gondoskodik a rendezőség élén Mezey Mihálylyal, a ki a legnagyobb szervező talentum — ilyen dolgokban is. Az ő neve már magában biztosítja a legnagyobb sikert.

Az ünnepély rendező ége a következő felhívást bocsátotta ki a lövészegylet tagjaihoz:

Folyó évi augusztus hó 18-ik napján vasárnap, ő felsége a király legmagasabb születésnapja alkalmából a Sport-téren nagy népünnepélyt rendezünk, melynek tiszta jövedelméből a Sport-teret fejleszteni, a tér és a hadapródiskola között levő utat befásítani, azon egy szép sétautat 260 méter hosszú rózsá-lugással elkészíteni szándékozunk.

Mint hogy ez ünnepélylyel a város nagy közönségének olcsó pénzért egy igen élvezetes napot nyújtunk — miután városunk bájos hőgyei és ügyes ifju urai közreműködését megnyerai szerencsések voltunk, — reméljük, hogy egyesülésünk javára szép jövedelmet szerzünk. Felkérjük tehát az egyesület tagjait, hogy ezen vállalatunkat pártfogásukba vegyék, az ünnepélyen családostól

együtt megjelenni és minden ismerősüket a megjelenésre felkérni, megnyerni, szíveskedjenek.

TANUGY.

Katholikus Paedagogia. A Gyűrky Ödön szerkesztésében megjelenő kitűnő kath. tanügyi folyóirat legutóbbi száma a következő érdekes közleményeket hozza: Bihari: Lubrich neveléstana; Acsay: Guarino János és Rambuloni Viktor; Philippus: Nemzeti nevelésünk szempontjai; Z. A. G.: Német leánygimnázium; Vetési: A német tanügyi reformhoz. Vegyesek. A jeles folyóirat előfizetési ára egy évre csak 8 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker. Rök Szilárd-u. 8. sz.

Igazságszolgáltatás.

Szarafov fölmentése. Szófiából jelentfi egy távirat, hogy az ismeretes Szarafov féle pör tegnap váratlanul véget ért. A kétszeres politikai gyilkossággal vádolt foglyokat az esküdtszék fölmentette.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Franziából: K-6.

47.

Miguel néhány lépést hátrált.

— Ne húzdjék vissza, mondá Fentanés, az ördög maga sem inzultálná büntetlenül vendégeim egyikét.

A fiatal ember legyőzte haragját, nem akarta szaporítani az akadályokat, melyek Micaelától elválasztották.

— Ne kényszerítsen, viszonzá fojtott hangon s megvető mosolylyal, nincs semmi kedvem, hogy a kezemet Ricardora bizzam, nem vagyok elég erős, hogy kellőképen megfeleljek szorításának. Ön nem láthatta előre a dolgot s nem is akadályozhatta meg. Ne beszéljünk tovább a dologról, ön megtette kötelességét.

— Senor, mormogta az óriás, nem volt igazam.

— Ön elég jelét adta bátorságának, hogy ne kelljen szavait magyaráztatnia, felelt Miguel magát meghajtva. Én nem vagyok ellensége az ön nevének s ezt a mai dolgot szívesen elfeledem Micaela iránti tiszteletből.

A poharakat megtöltötték, mindenki nagyon örült a kérdés illetőn megoldásának, mely könnyen véressé fajulhatott volna. A vendégek fölkeltek az asztaltól, melyet a szolgák hamar leszedtek. Don Estevan sorba járt minden csoportot, keresve Miguel, ki eltűnt.

— Ist-nemre, mondá az ültetvényes az udvarnagynak, ez a fiú urasan viselkedett. Szeretnék vele beszélni, hogy megmagyarázza sérelmét Jó volna, ha velem jönnél öcsém; különben igaza van, te részeg vagy, menj a sátorba és feküdj le.

A leszedett asztal nemsokára aranytekercektől csillogott s kezdetét vette a »monte«, mexicói kártyajáték s tartott reggelig. Két óra tájban don Estevan, ki több ezer frankot vesztett, fölkel s Alvarezvel együtt a táborhelyre ment, Ricardo már aludt, Nahualt a nyergeket és szerszámokat készítette elő.

— Feküdjél le, mondá az udvarnag az ültetvényesnek, ki éppen a kártya szerencsétlen járását, mint szerencsétlenségének okát akarta elbeszélni.

— Nem volna jó, ha magad is követnéd a tanácsodat.

— De igen, jó éjt.

Alvarez Nahualthoz lépett, ki neki kezelt csókoit.

— Minden készen van az utazásra?

— Igen, felelt az indián, hány órákor kell felköltönnem az embereket s megnyergelni az öszvéreket?

— Napkeletkor. Meg vagyok veled elégedve, megtartottad szavadat és nem ittag le magadat.

— Megesküdtem, hogy addig nem iszom, míg fivérem meg nincs bosszulva; én meg tudom tartani a szavamot.

— Tudod, hogy én is meg tudom tartani a magamot.

Az indus folytatta munkáját.

A nap már feltűnt a láthatáron, mikor don Estevan unokaöccsét felköltötte.

— Talpra, talpra! kiáltott az ültetvényes. Ugy hortyogsz, mintha te ittag volna meg minxeresi borát az öreg Fentanésnek.

Az alvó álmosan dörzsölte meg szemét és széttekintett a már csaknem egészen üres sikságon, mert a vendégek nagy része már eltávozott. Don Estevan öszvérei is már felszerelve és utra készen állottak ott. Az ültetvényes elővezettél Bruscot s maga Micaela felkeresésére sietett, ki éppen búcsut vett barátjaitól.

Alvarez jelt adott az indulásra s a kis karaván rövid idő múlva ugyanazon erdőben haladt tova, hol jövetelükkor támadásnak voltak kitéve. Micaela arcáról öröm és boldogság sugárzott.

— Mi okozza örömedet, kedvesem? kérdé don Estevan; boldog vagy, hogy jelen lehettél ezen ünnepélyen?

— Még holdogabb vagyok, ha arra gondolok, hogy nemsokára hazaérünk és otthon lesznek kis szobámban.

— B-csületemre, Fuenléal Miguel mesteri szurása megérte az utazást.

— Mi történt ezen fiatalember és unoka-bátyám között? kérdé a fiatal leány előrehuzva fátyolát, mely nem engedte, hogy valaki szemébe nézzen.

— A te szépséged okozta a veszekedést. Ricardo nem tudja magának megbocsátani, hogy elszalasztotta a fátyolodat. El akarta Miguelól azt vitatni.

— Hogyan?

— Azt indítványozta, hogy kössék egy vad bika szarvaira s fegyver nélkül szerezzék azt meg.

— És... don Miguel?

— Ő szerelmes beléd, mormogta Alvarez, keresztleánya mellé léptetve, míg atyja előrehaladt. Nem tudtak megegyezni, míg aztán atyád kijelentette, hogy a győzőnek joga van a fátyolhoz.

Alvarez szembe fordult Micaelával, ki érezte, hogy az udvarnag tekintete szíve mélyéig hat. Lesütötte szemét.

— Te nem látszotál érdeklődni a küzdelem iránt, csak mikor Fuenléal a porondra lépett, folytatta Alvarez.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Fejérváry kitüntetése.

Budapest, aug. 16. (Saját tud. táv.) Mint tudósítónk írja, Fejérváry Géza báró az ősszel megválik a honvéd miniszteri tárczától. Ezen alkalommal érdemei elismerésül Ő Felsége grófi rangra fogja emelni.

Kassai dalverseny.

Kassa, aug. 16. (Saját tud. távir.) Kassa városa a dalverseny alkalmával ünnepies színt öltött. A külön vonaton érkező versenyzőket tíz ezernyi tömeg várta az állomásnál s midőn kiszálltak a kocsiból a vendégek, a zenekar rákezdte a Hymnust s a jelenlévők kalap levéve dallal kísérték a zene ütemeit.

A kassai hölgyek minden egyesület zászlaját megkoszorúzták s így fel ékesített lobogók alatt vonultak a dal egy-

letek a városháza elébe, hol Münster városi polgármester üdvözölte őket. A verseny előtt ünnepi közgyűlés volt, melyet Bubicus püspök nyitott meg győnyörű szavak kíséretében. Miután a közgyűlés folytatását holnapra halasztották el, zsűrit választottak s pont tizenegykor megkezdődött a dalverseny. — Kitént Kecskemét, Debreczen, Torda és Szeged.

A békejegyzőkönyv aláírása.

Peking, aug. 16. A követek aláírták a békejegyzőkönyv ideiglenes tervezetét, hogy ezzel rábírák kormányait, hogy többé ne tegyenek rajta változtatásokat. A követek azt hiszik, hogy kedden a kínai meghatalmazottakkal együtt aláírhatják a békejegyzőkönyvet. (M. T. I.)

Albán zendülés.

Konstantinápoly, aug. 15. Bakics montenegrói követ ismét figyelmeztette a portát, hogy 20,000 albán nemcsak Mokra községnek, hanem a montenegrói határ más pontjainak megtámadására is készül. A követet biztosították róla, hogy minden intézkedést megtesznek a támadás megakadályozására. (M. T. I.)

„Muravet“ elindult.

Filippopolj, aug. 16. Konstantinápolyi jelentések szerint a Muravet gőzös, a melynek 700 embert kell Jémenbe vinnie, a kiket részint a Jildiz-palotában támadt tűz miatt, részint más büntettek miatt száműztek, tegnap elindult rendeltetése helyére. (M. T. I.)

Megtámadott földbirtokos.

Tapoleza, aug. 16. (Saját tud. táv.) Tapolezán, daczára annak, hogy búcsu volt, a mezőn a zeneszóval mulattak a paraszt legények, nagyon keveset törődve a faluban történő vallásos aktussal. *Handler* földbirtokost, a ki a faluból tanyájára igyekezett haza, feltartóztatták. Ez látva, hogy bepálinkázott csöcselékkel van dolga, ki akart térni, de nem engedték, sőt újabb felszólításának sem engedtek, erre lekapta válláról vadász fegyverét s legények közzé lőtt. — A tömeg bántalmazni kezdte; s csak a hirtelen érkezett csend-

őrök szuronyai mentették meg a haláltól. Többen megsebesültek.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, aug. 16
Buza októberre	— — — — — 0.
Buza áprilisra	— — — — — 0.
Tengeri	— — — — — 0.
Rozs okt.	— — — — — 0.
Zab ápr.	— — — — — 0.
Káposzta, repce, aug.	— — — — — 0.

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 16.
Osztrák hitel	— — — — —
Magyar hitel	— — — — —
Allamvasut.	— — — — —
Rimánurányi	— — — — —
Magyar jelzálog	— — — — —
Salgótarjáni	— — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 118.45
Magyar koronajárdék	— — — — — 98.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — — 122
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — — 100.60
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 118.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — — 92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — — 100.
Hozvát-sziavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — — 93.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	— — — — — 173.
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — — 144.
Osztrák járadék papírban	— — — — — 98.75
Osztrák járadék ezüstben	— — — — — 98.65
Osztrák járadék aranyban	— — — — — 118.
Osztrák korona járadék	— — — — — 95.75
Osztrák államsorsjegyek	— — — — — 140.
Osztrák magyar bank részvény	— — — — — 16.70
Magyar hitelbankrészvény	— — — — — 652.
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — — 639.
Parisi vista	— — — — — 95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — — 19.05
Németbirodalmi márka	— — — — — 117.15
London vista	— — — — — 239.60
20 márkás arany	— — — — — 23.45

Forgalmi kimutatás 1901. évi aug. hó 13-ról. Tiszta buza körülbelül 5000 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 1300 hltr, árpa 450 hkl. zab 370 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 250 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 100 drb, félhizott 170, sovány 200, süldő 540, malac: 580, hizott marha 10, jármás ökör 340, fejős tehén 225, borju 230, bivaly 7, juh és kecske 150, ló 321.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A „TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 „

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel } templomszámadáshoz.
Kiadás }

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vince intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.
Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.
Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.
B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.
Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.
Keresztény Vezércikkek. 2 korona.
Az Urangyala, füzve 2 kor.
Liliomszálak, füzve 3 kor.
Csarnok, 3 korona.
Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetésmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ívek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási }
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.	15. Kereszteltek }
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papíron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak }	22. Egybekeltek }
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.